

zaaknummer 2013 W 1092

Beslissing 2 december 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. S. van Schaik, advocaat te Uden

tegen:

[naam],
geboren op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
ex-lid van de Congregatie Broeders Penitenten.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 7 maart 2014. Op 1 september 2014 is een brief binnengekomen van broeder [naam], Algemeen Overste van de Congregatie Broeders Penitenten. Op 13 november 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de klacht is behandeld en waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden. Klager is verschenen met zijn dochter. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Klager werd bijgestaan door mw. mr. Van Schaik, voornoemd. Aangeklaagde is niet verschenen en evenmin iemand die hem zou kunnen vertegenwoordigen. De Congregatie is met bericht van verhindering niet verschenen.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager volgde de interne opleiding voor [beroep] aan [instelling] te [plaats], waar hij intern woonde. Klager werkte in het psychiatrisch ziekenhuis en hij had soms gebroken diensten, waardoor hij 's middags vrij was. In die periode ging klager meestal studeren of wandelen. Op de zaterdagen en zondagen als hij ging wandelen, kwam hij aangeklaagde wel eens tegen. Aangeklaagde, die werkzaam was als hoofd van de afdeling arbeidstherapie aan [instelling], nodigde klager dan uit om bij hem op zijn kantoor een kopje koffie te komen drinken. Dit kantoor bevond zich erg afgesloten van de buitenwereld. Klager komt uit een katholiek gezin, waar niet over persoonlijke onderwerpen werd gesproken en naar elkaar toe waren de gezinsleden gesloten. Aangeklaagde was dan ook de eerste persoon die klager in vertrouwen nam en die met aangeklaagde persoonlijke dingen besprak.

2.2. Toen aangeklaagde eenmaal het vertrouwen van klager had gewonnen, besprak klager met aangeklaagde dat hij zich erg schaamde en zich schuldig voelde omdat hij vond dat hij veel masturbeerde, hetgeen klager ervoer als een 'doodzonde'. Aangeklaagde vroeg hem daarop zijn broek en ondergoed naar beneden te laten zakken en zijn hemd en trui omhoog te doen, zodat hij aan een bepaalde reflex zou kunnen zien of dat klopte. Daarop streek aangeklaagde met een ballpoint langs het dijbeen, de penis en het scrotum van klager. Uit de daarop volgende reactie zou aangeklaagde naar eigen zeggen kunnen opmaken of klager inderdaad veel masturbeerde. Daarna mocht klager zijn broek weer omhoog doen en ging het gesprek verder en gaf hij klager het advies om contact te leggen met een biechtvader om te gaan biechten. Het voorgaande heeft meerdere malen plaatsgevonden in de periode 1963/1964. Klager stelt dat het tussen de vijf en vijftien keer moet zijn geweest. Daarna is het seksueel misbruik gestopt doordat klager aangeklaagde is gaan ontlopen.

2.3. Deze gebeurtenissen hebben grote gevolgen gehad voor klager. Gezien het feit dat aangeklaagde de eerste persoon in het leven van klager was aan wie klager zijn persoonlijke problemen toevertrouwde en door wie vervolgens direct misbruik is gemaakt van dit vertrouwen, durfde klager niemand meer te vertrouwen en werd hij nog geslotener dan dat hij voorheen al was. Daarnaast heeft klager zich toch altijd medeverantwoordelijk gevoeld voor deze gebeurtenissen, omdat hij destijds geen jong kind meer was. Ook is klager van mening dat hij, omdat hij nooit seksuele voorlichting heeft gehad, als gevolg van deze gebeurtenissen is belemmerd in zijn normale seksuele ontwikkeling. Hierbij speelt tevens een rol dat klager homoseksueel is, iets wat destijds werd gezien als een ziekte. Om die reden is klager toch getrouwd geweest met een vrouw, van wie hij al ruim dertig jaar geleden gescheiden is, en bij wie hij drie kinderen heeft gekregen.

2.4. Klager heeft in zijn leven periodes gekend waarin hij niet goed in zijn vel zat en depressief is geweest, maar vanaf 60-jarige leeftijd heeft klager diepe depressies gekregen waarvoor hij op dit moment ook antidepressiva gebruikt. Daarnaast is hij onder behandeling bij een psychiater, een seksuoloog en neemt hij deel aan een mannenpraatgroep.

2.5. Klager hoopt met deze procedure zijn ervaringen te kunnen verwerken. Daarnaast hoopt klager op begrip, erkenning en excuses van het kerkelijk instituut. Klager wenst verder de schade die hij heeft opgelopen als gevolg van het ondervonden seksueel misbruik vergoed te krijgen.

3. Het verweer en de reactie

Aangeklaagde heeft op het hem via zijn neef, de heer [naam] toegezonden klaagschrift niet gereageerd. Uit de zaak 2012T650 tegen aangeklaagde, waarin door voormelde neef van aangeklaagde namens aangeklaagde is gereageerd, leidt de Klachtencommissie af dat aangeklaagde door zijn geestestoestand niet in staat is adequaat op de klacht te reageren.

[Algemeen Overste] heeft op het verzoek van de Klachtencommissie om nadere inlichtingen te verschaffen in zijn reactie gesteld dat, mochten de gestelde feiten werkelijk gebeurd zijn, zijn medeleven uitgaat naar het slachtoffer en hij daarvoor zijn welgemeende excuses aanbiedt. Hij heeft verder toegelicht dat uit het persoonsregister van de Congregatie blijkt dat aangeklaagde in de periode van 1959 tot juli 1965 inderdaad als arbeidstherapeut verbonden was aan [instelling] in [plaats]. Verder heeft [Algemeen Overste] ten aanzien van de persoon van aangeklaagde toegevoegd dat aangeklaagde in zijn doen en laten veel weg had van een journalist door veel vragen te stellen, echter dat hij tegenover medebroeders en overheid nogal gesloten was over zijn eigen doen en laten. In zijn werk als arbeidstherapeut opereerde hij bij voorkeur solo. Achteraf, zo concludeert [Algemeen Overste], is aangeklaagde altijd een

buitenbeentje geweest binnen de gemeenschap. Uit de door [Algemeen Overste] aan zijn reactie toegevoegde bijlage volgt dat aangeklaagde in 1969 is uitgetreden.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn meer dan vijftig jaar verstreken sinds de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het verstrijken van de tijd en het feit dat aangeklaagde kennelijk niet meer kan reageren, zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst, hebben plaatsgevonden en wel dat aangeklaagde klager ongeveer tien keer met een ballpoint het dijbeen, de penis en het scrotum van klager heeft betast. De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft geschreven en ter zitting heeft toegelicht. Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door de verklaring van psychiater [naam], waaruit blijkt dat klager tegenover haar heeft verteld over het seksueel misbruik door een broeder van de Congregatie. Ook heeft de psychiater verklaard over de depressieve klachten waarvoor klager al sinds 2000 bij verschillende medici onder behandeling is. Ook heeft seksuoloog [naam] een verklaring opgesteld waarin hij heeft verklaard dat klager bij hem onder behandeling is geweest vanwege het seksueel misbruik dat hem op 17-jarige leeftijd is overkomen en de consequenties die dit seksueel misbruik heeft gehad op de ontwikkeling van zijn seksualiteit. Daar komt bij dat de klacht tegen aangeklaagde met zaaknummer 2012T650, waarbij er sprake was van het aftrekken van klager door aangeklaagde onder het mom van seksuele voorlichting, ook gegrond is verklaard.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een vertrouwenspositie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas zeventien jaar oud en nog onwetend. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de Overste van de Congregatie zal klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding dienen te wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Algemeen Overste van de Congregatie Broeders Penitenten de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 2 december 2014 door mr. H.J. Schepen, voorzitter, drs. N.A.M. van Beelen en drs. A.A.M. van Oostveen, leden, bijgestaan door mr. M. van der Meulen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.